

DZIENNIK POMORSKI

Przedpłata:

Na „Dziennik Pomorski” wraz z dodatkami „Rolnik”, „Aniol Stróż”, „Ognisko Domowe” i „Dodatkim niedzielnym”. — W ekspedycji miesięcznie 2.20 zł — z odnośnieniem 2.30 zł — w agencji po za Chojnicami 2.30 zł — z odnośnieniem 2.45 zł — przez pocztę 2.64 zł — w ekspedycji kwartalnie 6.80 zł., przez pocztę już z odnośnieniem 7.82 zł. — W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkod w zakładzie, strejków itp., wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów.

Redakcja i Administracja: Chojnice, ul. Człuchowska 13.

Pocztowe konto czekowe 201 032

Konto bankowe: Bank Powiatowy, Chojnice.

Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice.

Tel. 44 Adres telegr. „Dziennik Pomorski”. Skryt. poczt. 33

Chojnice, wtorek 5 października 1926r.

Ogłoszenia:

Ogłoszenia na 4-tej stronie 6 lamowej od wiersza piąt. lub jego miejsce 16 gr, na 3-iej stronie 6 lam. 25 gr, na 2-iej stronie 6 lam. 50 gr. Dla Wolnego Miasta do samo w guld. gdańskich. — Ogłoszenia skomplikowane z zastrzeżeniem miejsca oraz z nieczytelnym rękopisem przy każdym poszczególnym wypadku 20% nadwyżki. Ogłoszenia z innych krajów płatne tylko w walucie tyczeń. Za terminowy druk ogłosił administracja nie odpowiada. Ogłoszenia przyjmują się do godz. 9 przed poł.

Uroczystości Filomackie w Toruniu.

(Od specjalnego wysłannika „Dziennika Pomorskiego.”) W środę dn. 29 zm. w Toruniu odbył się (jak o tem już krótko wspomnieliśmy) zjazd Filomatów Pomorskich ku uczczeniu 25 letniej rocznicy Procesu Toruńskiego Filomata i Filaretów Pomorza. W przed dzień zjazdu wieczorem w Dworze Artusa zjazdowej zgromadzili się na wspólną pogadankę.

Dzień świąteczny rozpoczął się mszą św. w kościele św. Jana, którą odprawił ks. Leon Borzyszkowski, proboszcz w Piecach pod Starogardem, skazaniec na 3 tygodnie więzienia. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. Szuman, prob. w Nawrze pod Toruniem. Kaznodzieja opierał się na hasłach filomackich „Ojczyzna nauka i cnota” biorąc jako podstawę motto Kółka w Sremie „My Marjanie zjemy w nadziei”...

Po mszy św. na dziedzińcu ratuszowym odbyły się wspólne fotografie zjazdowców jak i skazańców procesu, z których przybyło z liczbą z 50 żyjących 20. Zjazd liczył około 80 uczestników nie licząc uczestników ze samego Torunia.

Uroczyste Walne Zebranie odbyło się o godz. 11. Marszałkował mu ks. dziekan Dembek, skazaniec na 3 tyg. więzienia. Obecni byli 2 skazańcy na najwyższe kary red. A. Markwicz (3 mies. więzienia i lek. Orszulok (2 mies. więzienia). Po zdaniu sprawozdania z czynności związku, które obracały się około zakupu domu w Poznaniu na cele bursy akademickiej dla studentów Pomorza i przysięgi im z pomocą materialną, przystąpiono do wyboru nowego zarządu do którego weszli: ks. prob. Makowski z Chojnic jako prezes, sędzia Karnowski z Torunia jako jego zastępca. Sekretarzem został burmistrz Zawacki z Chełmna, skarbnikiem Wojciechowski z Torunia, jego zast. Baran. Wybory odbyły się przez aklamację.

Po zebraniu odbyły się odwiedzić sali sądowej, w której toczyły się ongiś rozprawy sądowe. Była to może najwięcej uroczysta chwila, na którą skazańcy czekali z upragnieniem lat 25, aby móc ją święcić w Wolnej Polsce na polskim Pomorzu — pion ich męczeństwa i pracy. Powstała myśl umieszczenia w sali tablicy pamiątkowej. Tu skazaniec na najwyższą karę (3 mies. więzienia) p. red. Markwicz z Grudziądza wygłosił krótkie przemówienie, witając kolegów współskazańców po 25 latach i poruszając kilka ciekawych momentów z procesu. Przemówienie zakończył okrzykiem na cześć wolnego Pomorza.

O godz. 16 na wielkiej sali Dworu Artusa odbyła się uroczysta akademicka pod łaską marszałkowską skazańca lek.-wet. Orszuloka, którego chciano tem uczcić jako gościa, przybyłego z najdalszych stron, bo aż z Katowic. Referat nieobecnego ks. prob. Makowskiego „Jak rzeźbili Filomacki oblicze dzisiejszego Pomorza” odczytał sekretarz burm. Zawacki. Drugi referat o procesie Toruńskim wygłosił p. Pietrzycki nie filomata pomorski lecz członek kółka w Nakle. Serdecznymi słowami marszałek zakończył zjazd.

Wieczorem odbyła się wspólna kolacja z udziałem gości z miasta. Alk.

P. Piłsudski prezydentem ministrów.

Napadu bandyckiego na posła Zdziechowskiego dokonali wojskowi. — Zbrojenia bolszewickie. — Mussolini przeciw Niemcom. — Przed nowymi walkami w Chinach. — Drobnie wiadomości.

Skład nowego rządu. Jak już w sobotę donosiliśmy dodatkami nadzwyczajnymi przedłożył p. Piłsudski listę nowego rządu, którą za pośrednictwem pana Bartla na zlecenie Prezydenta Mościckiego ułożył. Prezydent rząd natychmiast zatwierdził. Po południu odbyło się zaprzysiężenie nowego rządu.

Skład nowego rządu jest następujący: Józef Piłsudski prezes Rady Ministrów i spraw wojskowych, Dr. Bartel zastępca prezes. i minister oświaty. Sławoj Składkowski, komisarz rządu w Warszawie — minister spraw wewnętrznych, Aleksander Meyszowicz zle mianin wileński (monarchista i piłsudczyk) — minister sprawiedliwości, Czechowski podsekretarz stanu — minister skarbu, Karol Niezabitowski ziemianin wileński — minister rolnictwa, Inżynier Kwiatkowski — minister handlu i przemysłu, Inż. Romocki — minister komunikacji (przedtem kolei — przemianowanie nastąpiło w tych dniach), Inż. Moraczewski (socjalista) — minister robót publicznych, Dr. Jurkiewicz — minister pracy i opieki społecznej, Dr. Staniewicz — minister reform rolnych. Ministra spraw zagranicznych na razie jeszcze niema. Minister sprawiedliwości miał zostać prokuratorem Rudnicki (lewicowiec znany z procesu przeciw Niewiadomskiemu za zabójstwo prez. Narutowicza), jednakże w ostatniej chwili nastąpiła zmiana. Skład rządu jest skrajnie lewicowy i skrajnie prawicowy (monarchistyczny), ale przeciwny obozu narodowemu

W sprawie becznego napadu na posła Zdziechowskiego. Związek Lud. Narod. zwrócił się do marszałka sejmu, który wystosował odpowiednie pismo do premera Bartla.

Okazuje się, że napadu dokonali istotnie oficerowie. Przyznaje to p. Bartel w odpowiedzi na pismo marszałka sejmu. Wszystkie pisma pełne są oburzenia na ten barbarzyński czyn.

Posiedzenia sejmu podobno na razie już nie będzie. Sesja ma być zamknięta dekretem prezydenta

Rzplitej. Następne posiedzenie ma się odbyć w końcu października.

Rada prawnicza. Dnia 30. września rb. p. min. sprawiedliwości prof. Makowski otworzył radę prawniczą.

P. Młodzianowski na kresy. Były minister Spraw Wewn. Młodzianowski pozostanie zapewne nadal w służbie państwowej. W pewnych kołach kandydatura jego jest lansowana na jedno z województw kresowych.

Bolszewicy zbroją się przeciw Polsce i Chinom. Z Moskwy dochodzą sensacyjne wiadomości o przygotowniach wojskowych prowadzonych w Rosji. Sztab generalny uważa sytuację za poważną zarówno na granicy zachodniej, gdzie w szczególności wzmożoną jest artyleria i lotnictwo, jak też i na wschodzie na granicy chińskiej. Pismo potwierdza wiadomości, iż na granicy mongolskiej znajduje się Budlenny organ, zający oddziały konnicy, któreby miały posłużyć za obronę przed ewentualnym wtargnięciem Czangsolina przez granicę mongolską do południowo-wschodniej Syberji.

Przeciw przydzieleniu kolonii Niemcom. Z koł politycznych informują, iż Mussolini oświadczył swój przeciw przeciwko ponownemu ustaleniu podziału mandatów kolonialnych, z czego korzyści odniosłyby jedynie Niemcy.

Tęskni do siebie podobnych. Przyjazd Lloyd George'a dla zwiędzenia stosunków panujących w Rosji ma nastąpić na wiosnę roku przyszłego.

Transporty wojsk gen. Czang Tso Lina w Chinach przerzucane są w dalszym ciągu na południe do prowincji Szan Tung. Zgromadzonych jest w tej chwili 190 tys. żołnierzy armji mukszeńskiej. Przewidują, że wojska te będą rzucone do ofensywy w kierunku na Hankou.

Najnowsze wiadomości własne.

Parlament perski uchwalił, jak donoszą z Teheranu, wybrać komisję, która zbadać miała stosunki w Hedżas, w Mese i Mesynie i stwierdzić okrucieństwa, jakie popełnić mieli Wahalici.

Angielscy konserwatyści i unioniści odbyć mają wczwartek w Scarborough zjazd, na którym mają uchwalić ograniczenie praw strejkowych. Obecny ma być też premier angielski Baldwin, któremu żądanie to mają przedłożyć.

Chamberlain o swem spotkaniu z Mussolinim. Angielski minister spraw zagranicznych, Chamberlain wrócił ze swego urlopu i oświadczył dziennikarzom, że jego spotkanie z Mussolinim w Sivoru miało charakter wybitnie przyjacielski, a w żadnym razie nie było zwrócone przeciw rozmowie Brianda ze Stressemannem w Thoiry. W drodze powrotnej spotkał się Chamberlain w Paryżu z Briandem, który mu podał szczegóły rozmowy z Thoiry i oświadczył, że go także ze Stressemannem łączą stosunki przyjacielskie. Chamberlain widzi w tem, że ministrów spraw zagranicznych łączą stosunki przyjacielskie, co zapewni najlepszą gwarancję pokoju w Europie.

Obchód policji niemieckiej. W Berlinie odbywa się wystawa policyjna. W związku z tą wystawą odbył

się w niedzielę przed poł. pochód, w którym wzięto udział 13 000 policjantów. Przemarsz ich trwał całą godzinę.

Przekupstwa żydowskie. W departamencie francuskim Hantes Alpas wybrany został posłem Maurice Rotschild wielką większością głosów. Rotschild wybrany został już w roku 1924 na posła, ale wybór ten unieważniono spowodu przekupstwa, jakiego się Rotschild w stosunku do osób prywatnych i gmin dopuszczał. Ostatni wybór unieważnił parlament francuski dopiero po wakacjach. Widać stąd, że żydostwo jest bezwstydne i bezczelne.

Echo wypadków w Gernersheimie. Do Verdunu przybył wczoraj 311 pułk artylerji francuskiej, który przeniesiony został tamdotąd spowodu zastrzeżenia przez jednego z oficerów Niemca Müllera. Podczas przywitania zaznaczył burmistrz Verdunu, że wypadki, jakie poprzedziły przesiedlenie pułku, należy rozważyć poważnie. Francja życzy sobie spokoju, ale byłoby błędnie osłabiać się w stosunku do sąsiadów, którzy usposobieni są wojowniczo.

Wypadki z bronią. W Gelsenkirchen postrzelił śmiertelnie swego kolegę pewien 16 letni wyrostek przy igraniu z pistoletem. — W Berlinie postrzelił pewien uczeń teszyniem służącą.

Ostrzeżenie przed Sekciarzami.

Od pewnego czasu roznoszą po wioskach i miastach różni polscy kolporterzy i kolporterki różne broszurki polskie we formie kalendarzy i zbierają zato dobrowolne datki „na mlsję”.

Ostatnio wpadł piszącemu do ręki numer ilpcowy br. z napisem: („Dziękczynny Numer Żelny. Znaki Czasu”, nr. 3—4 ... Broszurka ta jest drukowana w Zakładach Graficznych „Biblioteki Polskiej” w Bydgoszczy, redakcja znajduje się w Warszawie na Alejach Róż nr. 9, redaktorem naczelnym jest Pan Will,

redaktorami odpowiedzialnymi są W. Megaiski i M. Mintewski. Nazwiska autorów poszczególnych artykułów w broszurce zawartych mają brzmienie albo angielsko amerykańskie albo niemieckie.

Nieuprzedzony człowiek przypuszcza zazwyczaj, że jest to kwesta na misję rzymsko katolickie, i bez dokładniejszego badania ludzi sprzedających, bierze ich broszurki w swój dom i daje ofiarę na owe „cele misyjne”, nieraz po kilka złotych.

Gdy się człowiek jednak sprzedawczyków zapytuje, a) za pozwoleniem wojewódzkim na handel domokrężny, i

Premier Bartel konferuje z marszałkiem Piłsudskim.

b) za podobnym pozwoleniem ze strony Władzy Duchownej, wienczas okazuje się, że kolporterzy nie posiadają przy sobie ani jednego dokumentu ani drugiego, uniewiniając się zapomnieniem, że zostawili owe pisma w Poznaniu, Bydgoszczy etc.

Ponieważ w tak podstępny sposób ci ludzie wyłudzą od katolików wiele pieniędzy, które się zużywają potem na cel wprost przeciwny, bo na szerzenie herezji i sekt przeciwkatolickich, ostrzegam się niniejszym wernych przed kupowaniem tych lub podobnych broszur zawierających zasady niekatolickie i przed wyrzucaniem grosza na cele podobne.

Gdy ci wyłudźgrosze będą ponownie chodzili po domach i gdy nie będą posiadali prawowitych powyżej wymienionych wykazów, to obowiązkiem jest każdego dobrego katolika, by oddał tych „apostolów sektarskich” w ręce policji państwowej, która się nimi chyba należy zaraz „zaopiekować”.

Porządkiem byłoby, gdyby Władza Duchowna wydała osobny w tej sprawie okólnik dla wernych.

Tuchola, we wrześniu 26 r. M. Opolski.

Sprawy gospodarcze.

Wywóz węgla do Rosji.

Dnia 29 września eksport węgla polskiego do Rosji drogą wodną wyniósł 47 tys. t. Eksport drogą lądową będzie większy niż w ubiegłym miesiącu, który wyniósł 62 tys. ton. Ogólny wywóz węgla polskiego do Rosji Sowieckiej w miesiącu wrześniu przewyższać będzie sumę 100 000 ton.

Lichwa pieniężna.

W nr. 95 Dz. Ust. poz. 556 ukazało się rozporządzenie min. skarbu i sprawiedliwości z dnia 7. 9. 1926 r. o lichwie pieniężnej przedsiębiorstw, trudniących się czynnościami bankowymi. Korzyści majątkowe, osiągane przy nowych czynnościach kredytowych, nie mogą przekraczać 16 proc. rocznie, prócz tego wolno pobierać osobno zwrot kosztów porta, damna i opłat stemplowych, oraz prowizję obrotową na rachunkach kredytu otwartego i bieżących, która to prowizja nie może przekraczać 1/4 proc. kwartalnie od większej strony obrotu po potrąceniu salda i pozycji frankowanych.

Przy pożyczkach na zastaw ruchomości, z wyjątkiem papierów wartościowych i towarów, wolno pobierać ponad 16 proc. rocznie tytułem procentów i prowizji jeszcze dalsze 2 proc. miesięcznie od udzielonej pożyczki tytułem ubezpieczenia, przechowania i szacowania.

Dotychczasowe umowy pożyczkowe obowiązują nadal pod starymi warunkami, jednakże najdalej do 1 listopada 1926 r.

Winni pokrzerzenia tych przepisów ulegają karze. Najpóźniej do 5 każdego miesiąca są instytucje bankowe zobowiązane przesyłać Izdom Skarbowym wykazy, ile odsetek najwyżej pobierały od wksli i poszczególnych rodzajów pożyczek, i ile prowizji pobierały za poszczególne czynności bankowe.

Bank Polski płacił

dnia 3 października 1926 r.

Dolar	8,94 z. ot.
Funt szterling	43,66 zlot.
100 guld. g.	173,25 zlot.
100 rmk.	213,80 „

Giełda zbożowa.

3. października 1926 r.

Zyto	100 kg.	33,75—34,75 z.
Pszonica	„	45,75—00,00 z.
Mąka żytnia 70 proc.	„	51,50—00,00 z.

pszena 65 proc.	53,00—00,00 z.
Jęczmień browar.	69,50—71,00 z.
Owies	30,50—33,50 z.
Ospa żyt.	25,50—27,50 z.
Ospa pszena	00,00—21,25 z.
Ziemiaki jadalne	21 50—22,00 z.
„ fabryczne	6,20—6,60 z.
	5,10—5,30 z.

Poznańska targowica miejska.

Urząd. not. cen Komisji Targowej

z dnia 3. 10. 26.

1. Stadniki: gatunek I. 133—136 z., II. 120—125 z., III. 100—104 z., IV. 00—00 z.
2. Owce: gatunek I. 114— — z., II. 104—110 z., III. 92—100 z.
3. Cielęta: gatunek I. 190—000 z., II. 176—180 z., III. 160 z., IV. 150 z.
4. Świnie: gatunek I. 240—242 z., II. 232—234 z., III. 225—228 z., IV. 216—220 z., V. 205—000 z. Maciory 180—220 z.
5. Jąłwki i krowy: I. 150—154, II. 136— —, III. 120—122, IV. 100—000, V. 75—80 z.

Rymy chojnickie.

Z grona czytelników otrzymujemy poniższy wiersz.

Pragniesz się w zdrowia odzwać szatę,
to poręcz trunki pij tylko herbatę;
Bo Chcińczyk tylko herbatę pije,
a jak dużo z nich — po sto lat żyje.

Witam Was moi Przyjaciele.

Dobra mam dla Was dziś nowinę,
choć mam już dość błyszcząca łysinę.
Jak bardzo to już Was interesuje,
no poczekajcie, zaraz Wam wysnuję.

Ale najpierw moi Przyjaciele
wypijmy herbatę chociaż to nie wiele,
Czy słyszeliście o napadzie w Kownie??
co jest dla Litwinów aż nazbyt wymownie.

Oto napadli na kościół św. Trójcy,
i pobili Polaków ci bandyci zbrojcy;
Bili kijami, siekali nożami,
aż krew się lała prawie strumieniami.

Co wobec tego rząd litewski powie? —
On prowokacją to znów Polski zowie! —
Trza, by mu jednak lekcia się dostała,
by poznał, co jest bezczelność zbyt śmiała.

To wstyd i hańba moi przyjaciele!
Niech ich Bóg skarci, bo tego za wiele!
Zbyt dużo zbrodni w tym małym kraiku,
złościa, mściwością przesiąknął do śpiku.

Jak powiadają, dziś wieczór urzędzą
tu teatr miejski, co zjeżdża z Grudziądza,
ciekawe wielce, śliczne przedstawienie,
którego ot takie jest streszczenie:

„Uciekla mi przepióreczka w proso,
a ja za nią nieboraczek bosu” —
Utwór pisarza — mistrza Zeromskiego,
jakle mu w Polsce dziś niema równego.

Przypuszczam zatem moi przyjaciele,
że się stawicie wszyscy jak was wiele.
Lecz tu się treść oracji wyczerpała. —
Zegnam Was wszystkich
Wasz Wojtek Gwizdała.

XXXVI.

O ósmej agentki i jej pomocnicy znów był na swych stanowiskach. O dziewiętej Lartigues Verdier i Maurycy zebrali się w saloniku małego pałacyku. Wszyscy byli jakoś chmurni. Falszywy opat szeptał coś do Lartiguesa, a Maurycy w milczeniu przyglądał się rozkładowi mieszkania pani Dubief, narysowanemu przez Verdiera. O wpół do dziesiątej Lartigues wstał z miejsca, włożył długi czarny surdut, prawie aż do pięt mu dochodzący, w rodzaju sułtany, perukę siwą z długimi włosami, okulary niebieskie. Zmienił się w tem ubraniu do niepoznania.

— Bardzo dobrze! — rzekł Verdier, przypatrując mu się uważnie. — Dziesięć razy mógłbym się z tobą spotkać na ulicy i z pewnością anubym podejrywał, że to ty. Masz oto klucze do mieszkania na drugiem piętrze. Jak się załatwisz, zamknij wszystko na klucz i klucze wrzuc do kanału ulicznego. Mebli już nie zabiorę, mniejsza o nie!

— Bardzo dobrze! — odpowiedział Lartigues — to bardzo rozsądnie; w ten sposób możemy uniknąć wszelkiego niebezpieczeństwa.

— Spodziewam się!
Lartigues włożył klucze do kieszeni.

— Pamiętaj, jak się naciska podłoga ruchoma? — Tak.

— To idź, bo już czas.
— I tego cacka nie zapomnę, rzekł mniemany kapitan, biorąc ze stołu nóż z rękojeścią rogową — klinga twarda i ostra, jednego uderzenia dość.

— Tego właśnie potrzeba; do widzenia, pomyśl ności!

— Pomyślności! — powtórzył Maurycy, ściskając za rękę Lartiguesa, który drgnął mimowolnie.

Coś ohydnego było rzeczywiście, jak syn zczył ojcu powodzenia w nowej zbrodni. Lartigues wyszedł, szukając oczyma karetki.

Najlepiej płatna artystka na świecie.

Amerykański „Dziennik dla wszystkich” zapowiada przybycie do Buffalo, Gildy Gray, najlepiej płatnej aktorki w świecie, Polki, podobno bardzo przywiązanej do swego narodu i zawsze to podkreślającej. Jest ona córką Maksymiljana Michalskiego, który przybył do Ameryki wraz z żoną i siedmioletnią córką Marynią w roku 1902 z Poznania i osiadł w Bayonne, gdzie pracował jako robotnik fabryczny. Z tancerki kabaretowej przekształciła się Michalska-Gray w N. Jorku na tancerkę klasyczną, odbyła podróz informacyjną po europejskich centrach artystycznych i wreszcie została zaangażowana przez największe amerykańskie wytwórnie filmowe, pobierając najwyższe gage, jakie kiedykolwiek osiągnięto w Ameryce.

Wieczór Pieśni.

Niedzieli wczorajszej Chojnice świętują znów jeden ze świątecznych wieczorów p. t. „Wieczór Pieśni”. Zapowiedź o zjeździe „Lutni” starogardzkiej do miasta naszego wprost zelektryzowała publiczność i to do tego stopnia, że już na kilka dni przedtem niemal wszystkie bilety wykupiono. Spragnionych pięknego śpiewu melomanów chojnickich wprost zaclekał wynik zapowiedzianego wieczoru. Jeżeli chodzi o czynniki jakie składają się na wartość każdego śpiewaka to powiedzieć można, że „Lutnia” Chojnice jak i „Lutnia” Starogard stały na wysokości zadania.

Wieczór wczorajszy uświetniła swym udziałem artystycznym znana i ceniona solistka p. Kwiatkowska, która przy akompaniamencie p. Mazurkiewicza odśpiewała kilka utworów. Pani Kwiatkowska jest zjawiskiem ze wszelkimi interesującym i godnym uznania. Posiada piękną głos, którym ją natura obdarzyła, prócz tego moc pięknych walorów artystycznych. Jako solistka okazała się p. Kwiatkowska śpiewaczką wysokoprocentową, głos przesłizny, jednakże chcąc być sprawiedliwym dodać muszę cokolwiek nie oparty na niezwykłe wytrzymałem oddechu a czasami nawet nie dość energiczny.

Co jednak pod względem wykonania zabrakło w „Pieśni Solwęgi” i...? (mała zmiana) to wypadło się wybitnie w „Spiewie Hrabiny” i „Habanera z Carmen”. W każdym bądź razie do tryumfu solistki w średniej mierze przyczynił się doskonały akompaniament p. Mazurkiewicza, który podczas występu kilkakrotnie temu wyraz dawał.

Co do „Lutni” chojnickiej contra „Lutni” Starogard, jak już zaznaczyłem, są to towarzystwa, którym rokuje przyszłość. Dyrygenci p. Gierszewski i p. Kriestein zdołali kierować wykonaniem śpiewu tak, jak tego się spodziewała publiczność chojnicka. Dobrze zestawiony zespół zasługuje na uznanie w wysokiej mierze za Nowowiejskiego „Nasz Bałtyk”, Minchejmera „Marji Malczewskiego” i „Krawiwiaka” Kazury. Punktem kulminacyjnym „Lutni” starogardzkiej była „Burza Morska” której równała się pod względem materiałem głosowym, wyszkoleniem oraz ogólnej kulturze artystycznej i „Lutnia” chojnicka, która chórem niedzielnym z „Halki” dopełnęła wysokość poziomu „Lutni” starogardzkiej. Chór męski „Lutni” chojnice popisał się bardzo dobrze, czego dowodem było powtórzenie „Ostatniego Mazura”. Jako solistów wymienić muszę pewnych siebie P. P. Pierzyńskiego, Handkównę i Zimnego, oraz p. Grochowskiego jako dyrygenta „Krawiwiaka” Kazury.

Całość wieczoru wypadła bardzo dodatnio. Zasługa i uznanie należy się tu inicjatorom zorganizowanego wieczoru. Cześć Pieśni. P. K.

Tajemnica grobowca.

Powieść z życia francuskiego.

194)

— Bardzo być może — rzekła Aime Joubert — stanęmie w pobliżu od siebie na ulicy Królewskiej. Jeżeli obok nas przejdzie, przepuścimy go i wysledzimy, gdzie mieszka.

— Dobrze, jeżeli pieszo pójdzie — rzekł Galoubet — a jeżeli lotr wsiądzie do karetki, to coż zrobimy? — Ja także mam plan — odparł Sylwan. — Ty, Galoubete, stój sobie, przyglądaj się przechodniom, patrz na przejeżdżające karetki. Pan Rosier także niech tak stanie, żeby cię nie straciła z oczu, a ja będę jakożownica siedział na jakim powoziku. Jeżeli zobaczycie fałszywego opata w karetkę, dacie mi znak, wsłuchajcie do mego powozu i wszyscy troje pojedziemy za nim. Dwoje zostanie na straży przed brama, a trzeci pójdzie po posilki. Coż na to pani dyrektorka?

Aime Joubert odpowiedziała:

— Ja sądzę, że myśl dobra i łatwo do wykonania.

— Więc plan mój przyjęty?

— Bez zarzutów. No, to weźmy jaką karetkę — mówiła dalej pani Rosier — pojedziemy na ulicę Meslay, przeberzemy się, a potem na stanowiska.

W dwie godziny później jakaś karetką zatrzymała się na rogu przedmieścia św. Honorego i stangret zapalił fajeczkę. Nleco opodał handlarzka ciągnęła wózek z owocami. Jeszcze dalej jakiś człowiek sprzedawał pierścionki i dewlki. Byli to Sylwan Cornu, Aime Joubert i Galoubet.

Na ulicy Anjou wpadł na jakąś kobietę, idącą z przeciwnej strony.

— Przepraszam — rzekł, przykładając rękę do szeroko skrzydłego kapelusza.

Poszedł dalej, a kobieta zatrzymała się w miejscu. Powiedziły zaraz, że była to p. Rosier. Głos przechodnia rozległ się jakoś dziwnie w jej uszach.

— Szczególna rzecz — wyszeptala — głos jakby Lartigues. Ale może हुईła mnie wyobraźnia.

Przeszedłszy czempredę na drugą stronę ulicy, przjrzała się wzrostowi, postawie i chodowi człowieka w okularach i wzmogły się w niej podejrzenia. Wtem zobaczyła, jak zatrzymał się przy karetkę Sylwana.

— Wolny? — spytał improwizowanego woźnicy. — Nie — odpowiedział Sylwan — czekam na pasażera.

Lartigues odstąpił gniewnie i poszedł dalej. Aime Joubert nie spuszczał go z oczu, zbliżyła się do dorożki.

— Gwizdnij na Galoubeta — rozkazała Sylwanowi — i jedź za mną, nie tracąc z oczu tego człowieka, który do ciebie mówił.

— Czy to fałszywy opat?

— Nie, ale gotowam przysiądz, że to Lartigues.

— O, to nie marnujemy czasu!

Agentka rzuciła się w ślad za złoćnicą. — Sylwan gwizdnął, jak się nawołują agenci policyjni, zarówno jak złodzieje. W minutę później przystąpił Galoubet i zapytał:

— Co takiego?

— Siadaj. Zdaje się, że będziemy mieli już jednego. Galoubet zrzęcznie wskoczył do karetki. Cornu pojechał zwolna za panią Rosier, która o cztery lokcie była od człowieka śledzonego. Na ulicy Królewskiej przejeżdżało kilka karetek, człowiek w okularach wsiadł do jednej.

(Ciąg dalszy nastąpi!)

KRONIKA.

Chojnice, dnia 4 października 1926 r.

Dziś: Franciszek z Asyżu, w.
Słońca wschód 6.6 zachód 17.30
Księżycy wschód 2.56 zachód 17.15

— **Kronika kościelna. Śląsk żegna Ks. Prymasa.** Komitet przygotowujący pożegnalną uroczystość na cześć opuszczającego Katowice arcybiskupa ks. dr. Hlonda, ustalił następujący program obchodu. Dnia 6 października będzie urządzona na cześć Prymasa uczta akademicka w teatrze polskim w Katowicach, na której przemówi w imieniu duchowieństwa ks. prałat Kapica, w imieniu sejmu śląskiego marszałek sejmu Wozniak, w imieniu władz wojewódzkich wojewoda dr. Grażyński oraz delegaci poszczególnych organizacji. Dnia 5 października będzie odprawiona pontyfikalna msza św. w katedrze św. Piotra i Pawła, poczem ks. Prymas odjedzie do Częstochowy, skąd uda się pociągiem do Gniezna.

— **Niedziela wrzesniowa.** Publiczność miejscowa, aby nie tracić ostatnich promieni słońca, korzystała z pogodnej niedzieli wrzesniowej, wylegając tłumnie do parku — poza miasto. Słoty jesienne przychodzą do nas o nieokreślonej dokładnie porze, w każdym razie jednak październikowi już się nie bardzo dowierzaj. Bawim się na krótkim już czasie jesienią wstąpi miejsca tej zwykłej, szarej i biotnej. To też wczoraj pełno było tam, gdzie uśmiechało się do ludzi słońce, słońce w bieżącym roku tak bardzo spragnione, zmagając się swymi ciepłymi promieniami z wypielzającym z cienia drzew chłodem jesiennym.

— **Dziś występ teatru grudziądzkiego.** Nareszcie doczekaliśmy się i teatru. Odtąd na dziś wieczór jedźda do Chojnic zespół grudziądzki ze świetną komedią Zeromskiego p. t. „Ucieka mi przepióreczka”. Kierownictwo zespołu objął osobiście dyrektor teatru grudziądzkiego p. Czarniecki, który daje rękojem serdecznego i życzliwego przyjęcia przez publiczność sztuki niedawno zmarłego poety. „Ucieka mi przepióreczka” grana na kilku scenach na Pomorzu spotkała się z wielkim powodzeniem, to też spodziewać się należy, że sztuka ta i w Chojnicach odniesie wielki sukces. Przedstawienie rozpocznie się na sali hotelu Centralnego dziś o godz. 8 wieczorem.

Zanacznie wypada, że zespół grudziądzki zastąpiony jest obecnie przez pierwszorzędne siły, tem bardziej powinno zainteresować Publiczność miasta.

— **Tow. „Zgoda” w obronie praw katolickich.** Przy wypełnionej sali „Hotelu Centralnego” odbyło się wczorajsze niedzielne zebranie tow. „Zgoda”. Po zagajeniu zebrania wygłosił prezes towarzystwa p. Twardowski treściwy wykład o zasadach i wychowaniu chrześcijańskim, którzy wysłuchali zebranie z wielką uwagą. Następnie przemawiał jeszcze kilku członków, poczem zabrał głos p. red. Kaszubowski, który szczególnie podkreślił zasady katolicyzmu wzywając zebranych do gorliwej akcji w obronie kościoła katolickiego, przyzem m. i. zwrócił uwagę na ostatnie wypadki w Meksyku. Pan red. K. przyrzekł jak najgorliwszą współpracę w kierunku idei i zasad chrześcijańskich. W imieniu zebranych podziękował p. red. K. pan prezes Twardowski który ze zadowaniem przyjął oświadczenie współpracy, wzywając wszystkich do szerzenia i obrony zasad i praw katolickich. Po odśpiewaniu pieśni „Zwawsz Marjo” imponujące zebranie zamknięto.

— **Związek Inwalidów Wojennych** odbył wczoraj w połud. swoje zebranie miesięczne, na które przybyła dość wielka liczba członków. Omawiano m. i. wyptacenie zasiłku dla dzieci członków związku, które przystąpiły br. do I. Komunji św., urządzenie kwesty inwalidzkiej przy której znajdzie zatrudnienie na pewien czas kilku bezrobotnych inwalidów poczem przewodniczący zebranie zamknął.

— **Regaty jesienne** Wczoraj po południu odbyły się na jeziorze charzykowskim tegoroczne regaty jesienne miejscowego klubu Zeglarskiego.

— **Zjazd delegatów zrzeszeń pracowników miejskich.** Dzięki staraniom Torunskiego Towarzystwa Urzędników Miejskich odbędzie się w Toruniu dnia 24. 10. br. zjazd delegatów zrzeszeń pracowników miejskich z b. Dzielnicy Pruskiej. W zjeździe wezmą udział delegaci Zarządu Głównego Związku Pracowników Miejskich R. P. w Warszawie. Nie ulega wątpliwości, że zjazd zaszczyca swą obecnością także przedstawiciele władz i urzędów, którzy w swoim czasie zostaną na zjazd ten zaproszeni.

Zjazd zapowiada się bardzo poważnie. Dalsze szczegóły zostaną podane później.

Za Zarząd:
Towarzystwo Urzędników Miejskich w Toruniu.

— **Z kroniki policyjnej.** W nocy wczorajszej przytrzymało 3 osoby za nierząd, które odstawiono do więzienia.

Na doniosłe wydarzenia znosi się w tych dniach! Stoimy w przededniu wielkich wypadków! Wybory stoją przed drzwiami! Kto dotąd nie zaabonował „Ludu Pomorskiego” niech to uczyni niezwłocznie!

Ks. biskup chełmiński Rosentreter zmarł.

Jak się dowiadujemy z Pelplina zmarł dziś w nocy śp. biskup chełmiński ks. dr. Augustyn Rosentreter. Dalsze szczegóły w następnym numerze.

Wiadomości z Tucholi i okolicy.

Nowe biuro porady. Pp. Knitter i Pieczka otworzyli w Rynku biuro porady prawnej i tłumaczeń.

Wyłożona lista podatników. Niniejszem podaje się do publicznej wiadomości, że lista imienna płatników podatku dochodowego na rok 1926 wyłożona jest w godz. biurowych w Ratuszu pokój nr. 2, od dnia 28 bm. w przeciągu 4 tygodni płatnikom do wglądu.

Ruch autobusowy. W Drożdzienicy powstało nowe przedsiębiorstwo, mianowicie p. Pączek uruchomił ogromny autobus, w którym wygodnie pomieścić się może 40 osób, a nawet w razie potrzeby 50. Autobus kursuje do Chojnic, Kamienia, Sępólna i Tucholi. Do Tucholi przyjeżdża we wtorek na 9 rano a wyjeżdża o 1,30 po południu.

Wygaśnięcie pryszczycy. W ostatnim orędowaniu powiatowym obwieszcza starostwo, że po wygaśnięciu pryszczycy w powiecie tucholskim znosi się wszelkie obwoły izolacyjne i z tem związane obwoły obserwacyjne.

Naprawa chodników. Detonowanie chodników odbywa się w Rynku. W celu sprostowania ulicy Seminarnej odcięto od ogrodu seminarjum nauczycielskiego dwa narożniki, mianowicie od strony p. Lunau'a i od strony klasztoru. Wskutek tego rozszerzono chodnik ku wygodzie mieszkańców tej części miasta.

— **Kto, kiedy i na jak długo zostanie wzięty do wojska.** Ministerstwo spraw wojskowych komunikuje: Wcielanie rekrutów z poboru 1926 zostanie przeprowadzone dwukrotnie, miano wicie: część zostanie wcielona między 12—14 października 1926 r., reszta zaś, z wyjątkiem zaliczonych do nadkontyngensu, między 17—19 marca 1927 r. Czas służby został ustanowiony dla poszczególnych rodzajów broni i służb w następujący sposób:

a) dla piechoty, zandarmerji, taborów, oddziałów służby artyleryjskiej, dla służby intendentury i służby zdrowia 18 miesięcy bez przerwy.

b) dla artylerji (z wyjątkiem artylerji konnej) 18 miesięcy przyzem część szeregowców zostanie po upływie 12-tu miesięcy urlopowanych na przeciąg 6 ciu miesięcy i po upływie urlopu powołana auto matycznie, celem doszyczenia brakujących 6 ciu miesięcy.

c) dla kawalerji i artylerji konnej — 25 miesięcy.

d) dla czołgów, lotnictwa, baonów saperów, kolejowych, łączności i marynarki wojennej 24 miesiące.

e) dla korpusu ochrony pogranicza 24 miesiące. Poborowym, którzy nie stawiają się w swoich oddziałach w czasie między 12—14 października, liczy się czas służby od dnia faktycznego stawienia się w oddziale. Spóźniający się będą nadto na zasadzie art. 115 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej pociągani do odpowiedzialności sądowo-karnej przed sądami wojskowymi.

Z powiatu chojnickiego.

Borzyszkowy. (Zebranie Kółka Rolniczego). W ub. niedzielę odbyło się na sali p. Pawłowskiego zebranie tut. Kółka Rolniczego przy liczny udział członków i gości. Na zebranie przybył także referent Pomorskiej Izby Rolniczej z Torunia p. nadleśniczy Szydłowski. Porządek obrad przewidywał: 1. zalesienia nie użytków, 2. obsadzanie dróg publicznych drzewami. Do punktu pierwszego referował p. nadleśniczy Szydłowski na temat „Znaczenie i uporządkowanie lasów włościańskich”. W dyskusji przemawiał ks. prob Tychnowski, prezes Kółka p. nauczyciel Słomiński z Gliśna, p. Teofil Ginter z Wojska i inni. Ks. prob w dłuższym przemówieniu pletnował obojętność w sprawie zalesiania oraz obojętne tłumaczenie właścicieli nieużytków. Prezes Kółka p. nauczyciel Słomiński przedstawił na podstawie statystycznych danych w że obrębie wójtowna Borzyszkowy i Lipnic do których 10 gmin z ludnością liczą 8788 dusz, znajduje się 10600 mórg nieużytków i to 5200 mórg wrzosowia, 400 mórg najgorszych na świecie pastwisk, 1000 mórg torfowisk i 400 mórg wawozów i innych nieużytków, które powinny być zużytkowane dla osad rolniczych. Inni członkowie skazyli się na brak sadzonek, na co przedstawił Pomorskiej Izby Rolniczej oświadczył, że Izba Rolnicza dostarczy na wiosnę 1927 r. każdą ilość sadzonek po niskiej cenie.

Do drugiego punktu referował prezes Kółka pan Słomiński. Prelegent przedstawił obecny smutny stan dróg. Starannie obsadzone drogi wpłynęłyby korzystnie na cały krajobraz, a ludność miałaby z przydrożnych drzew znaczne korzyści materialne. Długość dróg w wspomnianych dwóch obwodach wójtownskich wynosi około 100 km. Licząc na każde 10 metrów 1 drzewko, wynosiliby drzewostan przydrożnych drzew 10000 sztuk. Następnie przedstawił prelegent odnośne rozporządzenie w przedmiocie sadzenia i utrzymania

— **Kradzież wikliny.** W miejskiej plantacji wikliny wyrządzili nieznany sprawca znaczną szkodę przez wycięcie prętów wiklinowych. Mimo tablic ostrzegawczych znalazł się złoczyńca, który bezmyślnie niszczy cudze dobro, a potem wyrządza szkodę ogółowi, gdyż miasto zasadzając wikliny, pragnęłoby lotne piaski unieruchomić. To też osoba, która wskaza winowajcę, otrzyma od Magistratu wysoką nagrodę.

Płazowo, pow. tucholski. (Tow. Młodzieży). Staraniem kilku osób założono w naszej wiosce tow. Młodzieży, które obecnie liczy około 20-tu członków. Na zebraniu konstytucyjnym wybrano zarząd, w którego skład wchodzi pp. Fryza z Huty jako prezes i Lesikowski z Płazowa jako skarbnik i sekretarz.

W niedzielę dnia 26 um. urządziło wspomniane Towarzystwo na sali p. Sadowskiego w Płazowie, pod kierownictwem p. Adamowicza, przedstawienie amatorskie połączone z zabawą taneczną. Ograno z wielkim powodzeniem dwie 1-dno aktówki „Chrapanie z rozkazu” i „Podejrzana osoba” gdzie panowie Sadowscy występowali z wielkim powodzeniem. Publiczność, która się licznie zgromadziła, nie szczędziła też zasłużonych oklasków. W przerwach przygrywała orkiestra Zw. Inwalidów Woj. z Tucholi. Po przedstawieniu bawiono się ochoczo do rana.

drzew przydrożnych na drogach publicznych. Zebrane zakończone pieśnią „Boże coś Polskę”.

Swornegac, pow. chojnicki. (Jarmark.) We wtorek ub. tygodnia odbył się tu jarmark kramny i na bydło. Na skutek zniesienia zakazu spędzania bydła sprowadzone tu nadzwyczaj wielką ilość bydła rogatego i koni. Płacono za krowy 300—400 zł, zaś za konie od 200 do 500 zł. Ale i innych towarów nie brakowało, a przedewszystkiem przyjezdnych handlarzy z b. Kongresówki za swoją tandetą białawatą zjawili się tak dużo, że nie mieli miejsca na placu jarmarczym i ustawiali musieli się po stronach wąskiej ulicy. Jednakże i lud nasz wiejski widać, że poznał się na bezwartościowym towarze przybyszów, bo jakoś prawie ze omijał stoly natrętnych krzykaczy a wolął zakupy swoje załatwić w solidnych sklepach miejscowych po myśl starego hasła naszego „swój do swego”.

Naturalnie nie brakło i sporo naiwnych, których przekupnie żydowskie obdarzyli „tanim” towarem, który ale pewnie ich pouczy, że pieniądze swoje wyrzucili za towar zły, a do tego w obce ręce.

Z Pomorza.

Włocławek. (Zgon). Dnia 30. 9. odbył się po grzeb s. p. M. Wilmowskiej, matki ogólnie szanowanego ks. dziekana Wilmowskiego. S. p. Wilmowska licząc około 85 lat należała do tych szermierzy polaków, którzy na polu społecznym nigdy nie zapomnieli o obowiązkach względem naszej ukochanej Ojczyzny. R. i. p.

Górna Grupa. (t) (Budowa szosy). Pomiędzy Górną Grupą a Grupą buduje się na przestrzeni 4 km szosę.

— Handlarz Sahne stąd, którego żona roku ubiegłego wyprowadziła się do Niemiec, żył z swą dorosłą córką w niedozwolony stosunku. Izba Karno w Grudziądzu skazała wyuzdanego ojca na rok ciężkiego więzienia i utratę praw obywatelskich, a wyrodną córkę na sześć miesięcy więzienia.

Lubiewo. (t) (Zawody Strzeleckie). Miejsce Towarzystwo Pow. i Wojsków urządziło w ub. niedzielę zawody strzeleckie o nagrody. Najlepszym strzelcem został druh St. Szczęsny.

Oste, pow. świecki. (Udogodnienie komunikacji) Kupiec tutejszy p. Rosenberg uruchomił komunikację autobusową do Świecia.

Ruch w Towarzysiwach.

Chojnice. Spółdzielnia Male Osady Chojnice. W niedzielę 4. X. o godz. 7 wiecz. odbędzie się nadzwyczajne zebranie członków. Zarząd.

— Tow. Handlowców. We wtorek dnia 5-go października zebranie plenarne w lokalu postępnego Hotel Bristol. Początek o godz. 8 ej wiecz. O punktualne przybycie członków uprasza Zarząd.

Keniec części redakcyjnej.

Redaktor odpowiedzialny: Paweł Kaszubowski.
Drukarni i zakładom drukarni „Dziennika Pomorskiego” w Chojnicach.

